

Openbare Basisschool

Dubbeldam

Uw kindcentrum vanaf 0 jaar

Gedragsprotocol

In dit gedragsprotocol wordt beschreven wat wij belangrijk vinden binnen ons pedagogisch klimaat, wat wij verstaan onder pesten en plagen, hoe we het pesten kunnen herkennen, wat er op school gedaan wordt om pesten te voorkomen en welke stappen we nemen als pestgedrag gesignaleerd wordt.

Belangrijke aspecten van het pedagogisch klimaat

Zelfverantwoordelijkheid dragen

We vinden het erg belangrijk om ervoor te zorgen dat leerlingen zich zelf verantwoordelijk voelen voor de gang van zaken in de groep en in de school. Wij kunnen dit niet alleen, de steun van ouders is essentieel.

De school is van ons allemaal! Wij zijn allemaal verschillend en hebben allemaal ons eigen plekje nodig. Elkaar waarderen en respecteren is dus van het grootste belang. Hoe zorgen wij er nu voor dat de kinderen zich zo vrij voelen, dat ze elkaar op een goede manier kunnen corrigeren? Dat ze fouten durven maken? Dat ze ruzie maken, maar het daarna ook weer bijleggen? Dat ze meedenken over en meewerken aan hun eigen leerproces?

Sociale aspecten

Om te beginnen zijn er allerlei sociale aspecten. We vinden het belangrijk dat de leerkracht zich in de leerling inleeft, en wanneer er problemen zijn tussen leerlingen onderling de kinderen laten zien wat er in de ander omgaat. We leren hen zich te verplaatsen in de ander.

Praten met elkaar, maar zeker ook luisteren naar elkaar staan centraal. Je kunnen uiten, fouten kunnen maken, het hoort er allemaal bij. Natuurlijk wordt pesten niet getolereerd. Voor de leerkracht ligt een belangrijke taak in het leren observeren van de kinderen, individueel en als groep, en voortdurend alert te zijn op wat er gebeurt. We willen elkaar goed leren kennen en ruimte bieden voor elk kind als individu. Dit alles geldt niet alleen binnen, in het eigen lokaal en in de school, maar ook buiten op het plein.

Duidelijkheid en structuur

Een leerkracht die consequent is biedt veiligheid, het is prettig als de regels in principe altijd gelden. Er is sprake van een duidelijke structuur, zodat de leerlingen weten waar ze aan toe zijn. In alle groepen is de planning zichtbaar, wat gaan we doen en in welke volgorde? De kinderen weten wat er van hen verwacht wordt. Een geordende omgeving is hierbij van groot belang. Het geeft overzicht, je kunt zelf vinden wat je nodig hebt. Verder hebben we de schoolregels, zodat de belangrijkste afspraken duidelijk en gelijk zijn. Echter, het veranderen van de regels, of ze eens flexibel hanteren, kan ook wel eens nodig zijn. Naar de leerlingen toe hebben wij dit gedrag vastgelegd in de schoolregels, zoals enige jaren geleden door het team opgesteld.

Schoolregels*

- Ik zorg dat iedereen rustig kan werken. Ik loop rustig door de school en probeer niemand te storen.
- De juffen en meesters zijn er om mij iets te leren en mij te helpen. Ik luister naar hen. Als we het niet eens zijn praten we dat na schooltijd uit.
- Bij de lessen doe ik mijn best. Ik ben op school om iets te leren.
- Ik zorg goed voor de spullen van mijzelf en van anderen.
- Ik zorg samen met de andere kinderen en de juf of meester, dat de school opgeruimd en netjes blijft.
- Ik ben op tijd op school en heb de juiste spullen bij mij.
- Ik help anderen wanneer het kan en wanneer het nodig is.
- Ik probeer een ruzie eerst zelf met praten op te lossen. Als dit niet lukt vraag ik hulp aan andere kinderen of de juf of meester.
- Ik heb respect voor de mening van anderen.
- Ik behandel iedereen hetzelfde, iedereen hoort erbij.

*Aan het begin van het schooljaar stelt de leerkracht met zijn/haar eigen groep de klassenregels, aangepast aan de leeftijd van de kinderen, op met bovenstaande schoolregels in het achterhoofd. De regels moeten ZICHTBAAR in de klas opgehangen worden.

Het oplossen van conflicten

Wanneer leerlingen ruzie hebben met elkaar gelden de volgende afspraken:

Stap 1: er eerst zelf (samen) uitkomen.

Stap 2: op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt aan de juf of meester voorleggen.

Stap 3: de leerkracht gaat met beide (of meer) leerlingen praten en probeert samen met de kinderen de ruzie op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken.

Pesten/plagen

Het is belangrijk dat iedereen het verschil weet tussen pesten en plagen. Plagen gebeurt incidenteel. Het gebeurt op basis van gelijkheid en respect. Plagen mag. Het is goed voor de sociaal-emotionele ontwikkeling en stimuleert het relativiseringsvermogen.

Bij pesten ligt dat anders. Dan is er sprake van machtsongelijkheid en wordt de pester winnaar en het gepeste kind verliezer.

Signalen van pestgedrag kunnen o.a. zijn:

Verbaal:

- Vernederen: "Haal jij alleen de ballen maar uit de bosjes, je kunt niet goed voetballen om echt mee te doen".
- Schelden: "dombo, dikzak, kanker", etc.
- Dreigen: "Als je dat doet, dan....."
- Belachelijk maken: uitlachen bij lichaamskenmerken, bij een verkeerd antwoord in de klas of vanwege kleding.

Fysiek:

- Trekken, duwen en spugen.
- Schoppen, stompen en laten struikelen.
- Krabben, bijten en haren trekken.
- Met de fiets aanrijden.
- Spullen naar het gezicht van de ander gooien of in het gezicht wrijven/duwen/slaan.

Intimidatie:

- Een kind achterna blijven lopen of een kind ergens opwachten.
- Iemand in de val laten lopen, de doorgang versperren of klem zetten tussen de fietsen.
- Dwingen om bezit dat niet van jou is af te geven.
- Een kind dwingen bepaalde handelingen te verrichten, bijvoorbeeld geld of snoep meenemen.
- Gebaren of woorden richting medeleerling, achter de rug van de leerkracht om.

Isolatie:

- Uitsluiten: het kind mag niet meedoen met spelletjes, niet meelopen naar huis, iedere keer 1 bepaalde leerling niet uitnodigen om op een verjaardag komen.
- Gemene briefjes schrijven, om een kind uit een groepje te isoleren of steun te zoeken om samen te kunnen spannen tegen een ander kind.

Stelen of vernielen van bezittingen:

- Afpakken van schoolspullen, kleding of speelgoed.
- Beschadigen en kapotmaken van spullen: boeken bekladden, schoppen tegen en gooien met een schoeltas, banden van een fiets lek steken.

Ook minder directe signalen kunnen op pesten duiden:

- Vaak alleen staan in de pauze of bij de pleinwacht gaan staan.
- Vaak alleen met jongere kinderen spelen.
- Niet naar buiten willen op school.
- Niet meer naar school willen of aangeven zich ziek te voelen.
- Niet (meer) worden uitgenodigd door andere kinderen.
- Andere kinderen reageren negatief op een fout of een idee van het betreffende kind.

Het is belangrijk dat leerkrachten en ouders alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen de norm overschrijden.

Wat doen we concreet om pesten te voorkomen?

Een goede groeps sfeer kan veel problemen voorkomen, daarom besteden wij veel aandacht aan de groeps sfeer. Direct aan het begin van het schooljaar starten wij met verschillende activiteiten, ook als de kinderen elkaar kennen. Het is namelijk gebleken dat de groepsdynamiek vaak veranderd is.

We werken aan de groeps sfeer door middel van verschillende activiteiten:

- Het werken aan groepsopdrachten, in wisselende groepjes samengesteld door de leerkracht. De groepsopdrachten worden gezamenlijk afgesloten en besproken waarbij vooral aandacht is voor het proces.
- In het begin van het schooljaar doen we veel aan groepsvormende spelletjes, waarbij de leerkracht de groepjes samenstelt. Gedurende het jaar laten we deze spelletjes regelmatig terugkomen. We zorgen ervoor dat kinderen elkaar beter leren kennen door aandacht te besteden aan elkaars hobby's , lievelings.....
- Samen met de klas worden de klassenregels (positief geformuleerd) opgesteld en door iedereen ondertekend, inclusief de leerkracht. De regels worden zichtbaar opgehangen en geoefend. Na een week worden de regels geëvalueerd en zo nodig bijgesteld.
- Gedurende het jaar worden de regels regelmatig herhaald en bij incidenten wordt er naar verwezen.
- We bespreken de dag regelmatig na, waarbij we vooral de positieve dingen van de dag benoemen, zodat de kinderen met een goed gevoel naar huis gaan.

Door regels en afspraken te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we de kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan. Een pest- of gedragsprotocol alleen, is niet voldoende om een eind te maken aan het pestprobleem. Het is beter om het onderwerp regelmatig aan de orde te laten komen, zodat het ook preventief kan werken.

Toch is pesten niet altijd te voorkomen, daarom is het belangrijk om goed met elkaar af te spreken welke stappen er genomen worden als pesten geconstateerd wordt. Deze stappen hebben we beschreven in de volgende procedure.

Procedure

1. Pesten:

Signaleren: wanneer een kind of ouder bij de leerkracht aangeeft dat er op school gepest wordt, dan wordt deze melding door de leerkracht gecontroleerd.

Signaal is waar: de leerkracht geeft aan dat de pester regels heeft overtreden, een medeleerling heeft gekwetst en verzoen beide kinderen met elkaar. De leerkracht geeft consequenties (hoe en wanneer) voor het pestgedrag van de pester. De leerkracht communiceert bovenstaande met de ouders van de pester en van de gepeste. Van bovenstaande worden door de leerkracht aantekeningen gemaakt in het leerling dossier van de pester en de gepeste. In de groep wordt gesproken over pesten en de verschillende rollen van de omstanders. Zo worden de kinderen bewust gemaakt van hun rol en worden er handreikingen gedaan om een positieve bijdrage te leveren om het pesten te stoppen. Hierbij maken wij gebruik van de 5 sporen aanpak (**bijlage 1**).

2. Herhaaldelijk pesten:

Indien er sprake is van herhaaldelijk pestgedrag, dan worden de ouders van de pester en de gepeste afzonderlijk op school gevraagd voor een gesprek met de leerkracht en de intern begeleider. In dit gesprek wordt de casus besproken. Bovenstaande wordt door de leerkracht vastgelegd in een verslag wat ouders ondertekenen en waarvan ouders een kopie krijgen. Van bovenstaande worden door de leerkracht aantekeningen gemaakt in het leerling dossier van de pester en de gepeste.

3. Vervolgtraject 1:

Indien het probleem na stap 2 toch blijft aanhouden, meldt de leerkracht dit gedrag opnieuw aan de intern begeleider, waarop een 2^e oudergesprek volgt. In overleg met intern begeleider en leerkracht wordt besloten tot een vervolgtraject. (SMW, Rots en water, sociaal emotionele training e.d.). Bovenstaande wordt door de leerkracht vastgelegd in een verslag wat ouders ondertekenen en waarvan ouders een kopie krijgen. Van bovenstaande worden door de leerkracht aantekeningen gemaakt in het leerling dossier van de pester en de gepeste.

4. Vervolgtraject 2:

Indien het pestgedrag van de pester niet aanzienlijk verbetert en/of de ouders van het kind onvoldoende meewerken om het probleem ook aan te pakken, overhandigt de leerkracht de rapportages uit het leerling dossier en de 2 verslagen van de gevoerde oudergesprekken aan de directeur. De directeur van de school voert een oudergesprek, waarin er overgegaan kan worden tot bijzondere maatregelen zoals omschreven in het protocol schorsen/verwijderen van OPOD. (**Bijlage 2**).

Week 1 t/m 4	Week 5 t/m 9	Week 10	
Stap 1 <u>Signaleren</u> . In 1 ^e week gesprek met pester en gepeste. In 4 ^e week voortgangsgesprek met pester en gepeste.	Stap 2 <u>Herhaaldelijk pesten</u> Gesprek met ouders, leerkracht en ib-er	Stap 3 <u>Vervolgtraject 1</u>	Stap 4 <u>Vervolgtraject 2</u> Protocol schorsing en verwijdering OPOD
Tussen week 1 en week 4 ga je aan de hand van de vijf sporen aanpak van OPOD met de groep aan de slag (zie bijlage 1)		Indien na het volgen van het traject geen gewenste verandering in pestgedrag is geconstateerd dan overgaan tot protocol schorsen/verwijderen.	Zie bijlage 2
Betrokkene: leerkracht, ouders, leerling en groep	Betrokkene: leerkracht, IB-er, ouders, leerling	Betrokkene: leerkracht, IB-er, ouders, leerling	Betrokkene: directie , ouders, leerling

- Bijlage 1 Omgangsprotocol OPOD**
- Bijlage 2 Protocol schorsing en verwijdering**
- Bijlage 3 Plan van aanpak tegen pesten OC&W**